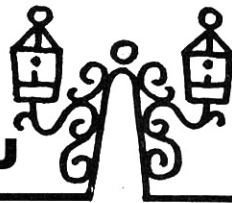

Panu Keskuskansakoulu

Joku kysyi, milloin Oulun keskustan teveyskeskuksen talo on rakennettu, jolloin otin hyllystä dosentti **Pertti Huttusen** kirjoittaman Oulun kaupungin kansakoulun historia 1874—1974, osa II. Muistinvaraisesti tiesin, että se oli valmistunut kuutisenkymmentä vuotta sitten, koska mieleen on jäänyt, että olin julkistamassa sen portaikkoon maalattua Juho Mäkelän freskoa **Koivu ja rähti**. Ja se oli tapahtunut aivan toimittajaurani alussa. . .

Muistini mukaan Mäkelän freskon julkistaminen olisi tapahtunut jo ensimmäisen toimittajavuoteni keväällä, siis 1935, mutta-mutta. . . Huttunen tietää kertoa, että maalaus valmistui vasta 1936 ja paljastettiin loka-kuun 3:nä. Kirjassa on valokuvakin maalauksesta, joka viime vuosina on tullut tutuksi tuhansille sellaisillekin, jotka eivät ole saaneet alkeisopetusta tässä talossa.

Huttunen kertoo Oulun uuden uljaan kansakoulutalon suunnittelun ja rakentamisen. Uutta koulutaloa oli suunniteltu monta kertaa, mutta lopulta sen pystyttämisen ratkaisi pula-aika. Oppi-

lasmäärä oli alkanut kasvaa voimakkaasti. Oli pakko tehdä jotain. Samalla saatiin työtä työttömille. Ratkaisevan aloitteen teki kansakouluntarkastaja Aarno Saarensivu. Kansakoulujen johtokunta asetti toimikunnan, jonka suunnitelman se ja sitten kaupunginhallitus ja valtuusto hyväksyivät.

Syksyllä 1933 tehtiin periaatepäätös rakennustöiden aloittamisesta. Piirustukset laati tilaustyönä helsinkiläinen arkkitehti **K. Borg** jo samana vuonna. Ne ja kustannusarvio, 3 milj. 300 000, hyväksyttiin kevättalvella 1934. Talo rakennettiin kaupungin omana työnä ja valmistui kesällä 1935 ja tuli kuulemma halvaksi, kustannusarviotakaan ei ylitetty.

Uusi koulutalo oli merkkitapaus kaupungin rakennushistoriassa. Mahdettiinko heti tajutakaan, että Lahenperän pellolle oli noussut uudenaikainen "funkistalo", jota nykyisin pidetään funktionalistisen tyylikauden hyvin merkittävänä muistomerkkinä!

Koulun nimeksi ehdottiin "Vaaran koulu", mutta eihän se kelvannut kh:lle, niin

oululainen kuin kh olikin. Niemeksi tuli "mielikuvituksen funktionaalinen Keskuskansakoulu", toteaa Pertti Huttunen kuivasti. Kun rakennus 1981—82 oli saneerattu nykyiseen käyttöönsä, ehdotti nimistötoimikunta, edellisestä tietämättä, nimeksi jotain selkeää kuin "Vaarala" (tai joku muu johdannainen), mutta eihän se kelvannut. Talo jäi nimettömäksi.

Sen "Koivun js tähden" siis muistan. Huttusen mukaan työ tilattiin kevättalvella 1935. Kun se julkistettiin, lähetti sanomalehti Kaiku minut jutuntekoon. Kalevasta tuli itse Martti Putaala, Eskon puumerkki. Juho Mäkelä selitti meille työtään, joka, tilaajan suunnitelman mukaan, perustui Z. Topeliuksen isonvihan vainoihin liittyvään tarinaan, meillekin tietysti tuttuun. Koululta hän vei meidät Niemelään, jossa piukasi paakelsikahvit. Arvoisa ja (ainakin sitemmin) arvostamani Mäkelä oli piirustuksenopettajani OL:n VII luokalla 1932—33. Valitettavasti hän ei edes meille muutamille harrastajille opettanut mitään, käveli vain ja katseli ellei katsellut Linnansaarelle. Varsinainen leipätyö!